

Lietuvos startuolių ekosistema itin perspektyviPexels.com nuotr.

Lietuva turi dideles perspektyvas tapti puikia šalimi startuoliams, tačiau tobulėti dar reikia daugelyje sričių. Dabar Lietuvos situacija primena dar visai neseniai didžiausią fintech startuolių išauginusių Estiją arba žaidimų rinkos grandus „Supercell“ ir „Rovio“ „pagimdžiusią“ Suomiją.

Nuo 1998 metų Suomijos rizikos kapitalo fonduose dirbęs ir daugiau kaip 100 kompanijų užauginti padėjęs startuolių plėtros ekspertas ir „Open Circle Capital“ partneris William Cardwell tikrai žino, ko šiuo metu reikia Lietuvai.

Negalima sustoti

Daug kas tiki, kad didžiulių startuolių-vienaragių dar neturime paprasčiausiai dėl to, kad lietuviai neturi gerų idėjų, bet W. Cardwell nesutinka: „Aš manau, kad jūs turite pakankamai gerų idėjų. Viskas, apie ką dabar kalba Lietuvoje, aš mačiau Suomijoje prieš 5-10 metų: mes irgi sakėme, kad rizikos kapitalo fondų yra pakankamai, kad ekosistemai jau nebėra kur tobulėti ir kad mes paprasčiausiai neturime gerų idėjų. Lietuvių idėjos niekuo neatsilieka nuo kitų. Visa paslaptis slypi atlikime ir ambicijose“.

Ir nors rizikos kapitalo fondų Lietuvoje daugėja, atsipalaiduoti dar būtų per anksti, kadangi tai yra kertinė startuolių ekosistemos dalis. „Kompanijos retai gali augti greitai ir stabiliai be rizikos kapitalo pagalbos. Jeigu potencialūs kompanijos klientai nėra pasiruošę už produktą užmokėti iš anksto ir rinką nesikrausto iš proto dėl idėjos, be fondų investicijų apsieiti yra be galo sunku“, – pasakoja W. Cardwell.

Nepamiršti intelektualio kapitalo

Tiesa, finansinė pagalba yra tik vienas iš kelių dalykų, kuriuos suteikia rizikos kapitalo fondai. Ne mažiau svarbus yra ir intelektualinis kapitalas, kurį suteikia bendradarbiavimas su fondais: geriausi fondai pasidalina savo sukauptą patirtimi, nustatant labiausiai tinkamą verslo modelį, vystant pardavimų, plėtros bei produkto vystymo strategijas, padeda ruošti ateities investicijų pritraukimo etapams bei pasidalina per ilgą darbo laiką surinktomis tarptautinėmis pažintimis visame pasaulyje.

Tai yra ypač svarbu Lietuvoje, kadangi mūsų rinka nėra didelė. Žinoma, tarptautiniai investuotojai jau investuoja ir į Lietuvos startuolius, tačiau jie tai daro daug dažniau, jeigu į startuolį jau yra investavęs bent vienas iš vietinių rizikos kapitalo fondų. „Būtent todėl Lietuvai reikia daugiau ankstyvųjų stadijų rizikos kapitalo fondų. Tai leis startuoliams šiek tiek užaugti ir tuomet pritraukti daug didesnius užsienio investuotojus“.

Ši taktika puikiai pasiteisino Suomijoje. Remiantis Suomijos rizikos kapitalo asociacijos pateikta statistika, nuo 2010 metų 280 ankstyviausios stadijos (angl. seed) startuoliai pritraukė virš 80 mln. eurų investicijų. Išvystyta vidinė startuolių ekosistema sudomino didžiuosius užsienio investuotojus. Nors 2010 metais Suomijoje užsienio investicijos sudarė tik 17 proc. visų šalies rizikos kapitalo investicijų, 2018 metais šis skaičius išsaugo iki 50 procentų. Suomija priėmė teisingus sprendimus, vystydama ankstyvosios startuolių stadijos ekosistemą ir sudarė visas sąlygas gimti naujiems startuoliams-vienaragiams.

Bendruomenės svarba

Kaip vieną iš pagrindinių sėkmės faktorių taip pat reikėtų išskirti ir Suomijos startuolių ekosistemos bendruomenės bendradarbiavimą. „Startup Genome“ Helsinkio startuolių bendruomenę prilygino Silicio slėniui, Londonui, Jeruzalei, tačiau galima rasti daugybę panašumų ir su Vilniumi: abi rinkos yra labai nedidelės, tačiau Helsinkyje startuoliai, investuotojai ir rizikos kapitalo fondai tarpusavyje bendrauja daug daugiau, o tai leidžia pritraukti ir daugiau

investicijų iš užsienio. Šiuo aspektu Lietuva bent jau kol kas atsilieka.

W. Cardwell išskyrė ir didelę riziką prisiimti pasiryžusių fondų trūkumą Lietuvoje: „Šioje šalyje yra gausybė universitetų, kuriuose atrandamos įdomios technologijos gyvybės mokslų ar biotechnologijų srityse. Tačiau fondų, kurie galėtų smarkiai rizikuoti ir laukti gražos 10 ar 15 metų, Lietuvoje praktiškai nėra. Be abejo, „Open Circle Capital“ bando investuoti ir į šią sritį, tačiau daugeliu atvejų tai yra sunkiai įmanoma: tokios investicijos yra be galo rizikingos ir brangios, joms reikia milžiniško kapitalo“.

Startuolių ekosistema Lietuvoje pamažu įgauna pagreitį ir tobulėja. Ir nors čia vis dar reikia daugiau akseleratorių, inkubatorių ir valdžios programų, W. Cardwell manymu, einama teisinga kryptimi ir svarbu nesustoti: „Jūs turite duoti žmonės galimybę eksperimentuoti su savo idėjomis, kaip tai buvo daroma Suomijoje prieš keletą metų. Juk dabar tai yra viena iš stipriausių startuolių ekosistemų pasaulyje ir aš neturiu priežasties netikėti, kad Lietuva negali pasiekti to paties“.